

Druhy výzkumů

Mgr. Mgr. Kateřina Vlčková, KPd PdF MU

Tabulka slouží jako podkladový materiál pro výukové účely předmětu **Základy pedagogické metodologie (JS 2004/05)**. Jedná se o shrnutí druhů výzkumů. Více k danému tématu se dozvíte v níže uvedené literatuře.

| <i>rozlišovací kritérium</i> | <i>Druhy výzkumů</i> | | | | |
|--------------------------------|--|--|---|---|---|
| <i>míra obecnosti</i> | základní – badatelský, cílem je obohatit vědění, řeší klíčové problémy | | aplikovaný – cílem je využití výsledků v praxi, řeší konkrétní problémy praxe | | |
| <i>vztah ke skutečnosti</i> | teoretický – využívá abstrakce, analýzy, syntézy, modelů atd., nepracuje s konkrétními daty | | empirický/praktický – spojení s praxí, realitou, exaktní metody, konkrétní poznatky | | |
| <i>paradigma</i> | kvantitativní – exaktní metody, ověřování hypotéz, statistické nástroje | | kvalitativní - popis, prožitek, postižení jedinečnosti, .. | | |
| <i>způsob využití</i> | akční – reaguje na určitou potřebu, na dílčí problém praxe; směřuje přímo do praxe; řeší je učitelé, ředitelé; na škole, v kraji | | strategicko-koncepční – podklady pro rozhodování a dlouhodobé plánování, teoretický + opřen o empirický výzkum, směřován obecněji a s širším časovým horizontem | | |
| <i>komplexnost objasňování</i> | monodisciplinární – používá teorie a nástroje jedné disciplíny | | interdisciplinární – integrace poznatků a přístupů vícera disciplín | | transdisciplinární – řešení problému se skládá jako mozaika pohledů všech disciplín, které mají k řešení problému co říci |
| <i>účelovost</i> | deskriptivní – charakterizuje, popisuje stav | diagnostický – charakterizuje stav (úroveň, příčiny) a dává doporučení | explorativní – heuristické, odhalení nového | explikativní – co je a proč, verifikace hypotéz | evaluační - hodnotící |
| <i>prostředí</i> | laboratorní | | terénní/ přirozený – přímo na školách, např. Školní etnografie | | |
| <i>přístupy, metody</i> | experimentální | observační | longitudiální - dlouhodobý | | průřezový – dlouhodobý průřezový |
| | komparativní | historický – zkoumání jevu v celé minulosti | | prognostický | interkulturní |
| <i>délka trvání</i> | krátkodobé | | dlouhodobé/longitudiální | | |
| <i>míra postižení předmětu</i> | dílčí – do hloubky, částečný, speciální | | komplexní – pohled z různých hledisek, multidisciplinární | | |
| <i>přístup, postup</i> | ex post facto – většina pedagogických výzkumů, pozorujeme závisle proměnnou, nezávisle proměnná známa, zjišťujeme její vliv | | experiment – opačný postup – ověřujeme, zda předpokládaná intervenující proměnná, když ji měníme vyvolá změny v proměnné, kterou považujeme za na ní nezávislou | | |

Literatura (více k dané problematice):

PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-399-4. (s. 181 – 187)

PELIKÁN, J. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha : Karolinum, 1998. (výzkum ex post facto, experiment)

PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-579-2.